

Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening Hilvarenbeek 2013-2016

Gemeente Hilvarenbeek
Beleid & Projecten
September 2013

Inleiding	3
1. Strategie	5
1.1 Missie.....	5
1.2 Visie	5
1.3 Doelstelling	6
1.4 Doelgroep	6
2. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.....	9
2.1 Wettelijk kader.....	9
2.2 Samenhangend beleid	9
2.3 Integrale schuldhulpverlening.....	10
2.4 Kwaliteit.....	10
3. Uitvoering op hoofdlijnen	12
3.1 Immateriële schuldhulpverlening.....	14
3.2 Materiële schuldhulpverlening	15
3.3 Preventie.....	15
4. Acties en resultaten	17
4.1 Investeren in preventie.....	17
4.2 Investeren in de organisatie.....	18
5 Financiën	19
5.1 Kosten.....	19
5.2 Begroting.....	19
5.3 Kostenreductie	20
<i>Bijlage 1: Juridische gevolgen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening</i>	<i>21</i>
<i>Bijlage 2: Wet schuldsanering natuurlijke personen.....</i>	<i>23</i>
<i>Bijlage 3: Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.....</i>	<i>24</i>
<i>Bijlage 4: Kwaliteitsnormen</i>	<i>25</i>

Inleiding

Om schuldhulpverlening zo effectief mogelijk te maken is sinds 1 juli 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) van kracht. Door de komst van de Wgs kunnen alle inwoners van de gemeente Hilvarenbeek een beroep doen op integrale schuldhulpverlening. De gemeente voert de regierol en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wgs.

Schuldhulpverlening is een onderwerp dat in alle facetten flink in beweging is. Steeds meer en vooral andere klanten hebben te maken met problematische schulden.

Problematische schuld

Binnen het hulpverleningstraject wordt onderscheid gemaakt tussen problematische schulden en niet problematische schulden. Problematische schulden zijn schulden waar huishoudens zelf niet meer uitkomen. Bijvoorbeeld wanneer een huishouden moeite heeft aan de afbetalingstermijnen van reeds aangedane schulden te voldoen of wanneer je schulden moet maken om rond te kunnen komen.

Een situatie van problematische schuld is volgens de NVVK (Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet, de brancheorganisatie voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren) wanneer er aan de volgende criteria wordt voldaan:

- De som van de geëiste maandelijkse betalingen is hoger dan de volgens de Recofarekenmethode gecalculeerde aflossingscapaciteit en/of er is een bedreigende schuld (dit is een betalingsachterstand van minimaal twee maanden) in een of meer van de categorieën huur, hypotheek, energie, ziektekostenverzekering, WA-verzekering of inboedelverzekering.
- Er is geen bereidheid van schuldeisers om een betalingsregeling te treffen.
- Er is geen mogelijkheid van herfinanciering van de schulden.
- Er is geen vermogen aanwezig dat geliquideerd kan worden.

Behoorden voorheen mensen met lage inkomens of een uitkering tot de risicogroep die door schulden getroffen werd, nu wordt een verschuiving gesignaleerd naar ook hogere inkomensgroepen. Baanverlies in combinatie met onder andere (hoge) hypotheek is hier onder meer schuldig aan. Ook is er sprake van een verandering in aard en omvang van de schulden. Schulden zijn de afgelopen jaren hoger geworden en het aantal schuldeisers per schuldenaar is gestegen.

Bij het voorkomen of oplossen van (problematische) schulden zijn schuldenaren en schuldeisers in de eerste plaats zelf verantwoordelijk. Als schuldenaren toch hulp nodig hebben, kunnen zij bij de gemeente terecht. Schulden waarbij gemeenten of daartoe bevoegde instanties bemiddelen, worden 'in den minne' geschikt. Er wordt daarom gesproken over het 'minnelijke traject'. Het 'wettelijke traject' (via de rechter) is bedoeld als stok achter de deur voor schuldeisers.

Vanaf 2009 is bij de invoering van de werkwijze Schuldhulpverlening Nieuwe Stijl, de schuldhulpverlening binnen de gemeente Hilvarenbeek al afgestemd op de ontwikkelingen die gingen komen en maakt onderdeel uit van de gemeentelijke dienstverlening. Met het continueren van de huidige koers en het doorontwikkelen van de dienstverlening wil de gemeente Hilvarenbeek een impuls geven aan het voorkomen en terugdringen van schuldensituaties onder zijn inwoners. Dit beleidsplan geeft richting aan de integrale schuldhulpverlening voor inwoners van de gemeente Hilvarenbeek, de wijze waarop wij de wet uitvoeren en de doelen die wij daarbij willen behalen. Het stuk is dus een informatief stuk dat ook op die manier gelezen dient te worden.

Naast dit beleidsplan worden door het college beleidsregels opgesteld. In de beleidsregels wordt onder andere vastgelegd voor wie de integrale schuldhulpverlening toegankelijk is.

1. Strategie

Missie visie en doelstelling worden geformuleerd vanuit de kernwaarden HLVRNBK2030 (verantwoordelijkheid, gemeenschapszin, kwaliteit, samenwerking en kleinschaligheid), 'visie en uitgangspunten voor vernieuwing in het sociale domein' en de uitgangspunten van het Wmo beleidsplan.

1.1 Missie

De missie voor vernieuwing in het sociale domein is ook toepasbaar op integrale schuldhulpverlening:

We willen bereiken dat iedereen zo zelfstandig mogelijk mee doet aan het maatschappelijk leven en kinderen optimaal kunnen opgroeien. Alle inwoners, jong en oud, met of zonder beperking zijn daarvoor zelf verantwoordelijk en kunnen rekenen op hulp en ondersteuning uit hun omgeving. Als het echt nodig is kunnen inwoners een beroep doen op samenhangende ondersteuning door professionals vanuit de gedachte '1 gezin 1 plan, 1 aanspreekpersoon', én in samenspraak met onze inwoners. Om dit te bereiken geven we de schuldhulpverlening op een integrale, lokale – Hilvarenbeekse - manier vorm.

1.2 Visie

In het door de Raad vastgestelde document 'visie en uitgangspunten voor vernieuwing in het sociale domein' worden de kernwaarden in relatie met het sociale domein als volgt weergegeven:

Eigen verantwoordelijkheid:

- inwoners zijn zelf verantwoordelijk om hun leven in te richten met zo min mogelijk hulp van anderen en te participeren in het maatschappelijk leven.
- Inwoners met een ondersteuningsvraag nemen zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid om deze vraag op te lossen.
- Inwoners die een beroep doen op hulp of ondersteuning van de gemeente, houden de regie over hun eigen leven.
- we gaan uit van de mogelijkheden van onze inwoners, niet van hun beperkingen
- ook andere partijen worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid. We gaan daarbij o.a. uit van de deskundigheid van professionals.

Gemeenschapszin:

- inwoners zorgen voor elkaar
- ze doen dit op individuele basis binnen een sociaal netwerk of georganiseerd vanuit een vrijwilligersorganisatie.
- we benutten de sociale verbanden in onze dorpen

Kleinschaligheid:

- inwoners hebben vanuit de eigen kern toegang tot zorg en ondersteuning
- zorg en ondersteuning worden zoveel mogelijk in de kern of in de gemeente aangeboden
- zorg en ondersteuning wordt 'kleinschalig' aangeboden: flexibel en met korte lijnen...

Samenwerking:

- inwoners, vrijwilligersorganisaties, professionele organisaties en gemeente werken samen bij de ontwikkeling van het beleid
- aanbieders van zorg en ondersteuning, formeel en informeel, werken samen in de uitvoering
- gemeente en professionals werken samen met inwoners: 'zorgen dat' en 'zorgen met' in plaats van 'zorgen voor'
- we werken samen in de regio als dat verplicht is, noodzakelijk is of meerwaarde heeft.

Kwaliteit:

- de kwaliteit van de (toegang tot) zorg en ondersteuning is in orde.
- inwoners zijn tevreden
- de zorg is verantwoord en beantwoord aan het doel dat beoogd wordt

Op het gebied van integrale schuldhulpverlening ligt de nadruk op de zelfredzaamheid van mensen. De verantwoordelijkheid om problemen op te lossen, moet blijven liggen bij degene die ze veroorzaakt. Rekeningen moeten worden betaald en schulden afgelost. Het is voor de lokale situatie en de schuldenaar zelf goed als hij in staat is eigenstandig zijn problemen het hoofd te bieden en een gedragsverandering te bewerkstelligen. De hulpverlening wordt zo veel mogelijk in de eigen kern georganiseerd, waarbij de samenwerking met vrijwilligers en het eigen netwerk steeds belangrijk gaat worden. Professionele ondersteuning is zo minimaal mogelijk. Door middel van deze integrale aanpak zullen niet alleen de financiële problemen weggenomen worden, maar krijgen mensen de handvaten aangereikt die ze nodig hebben, om niet meer in een situatie van schuldenproblematiek terecht te komen.

1.3 Doelstelling en resultaat

De doelstellingen van integrale schuldhulpverlening zijn tweeledig. Aan de ene kant wil je dat zo min mogelijk inwoners van de gemeente Hilvarenbeek problematische schulden ontwikkelen. Aan de andere kant wil je er als gemeente voor zorgen dat als inwoners terecht komen in de schuldhulpverlening de schulden hanteerbaar worden.

Hanteerbare schulden

Een deel van de doelgroep kan vanwege haar gedragsproblemen de eisen - geen schulden meer maken, de administratie op orde hebben, zich aan afspraken houden- niet nakomen. Anderen komen om praktische redenen niet toe aan een schuldenvrij bestaan, zoals een echtpaar dat in scheiding ligt en er maar niet in slaagt om de woning te verkopen. Bij hanteerbare schulden is de schuldhulp in principe gericht op de stabilisering van de financiële situatie.

De resultaten die we willen bereiken zijn:

- Het aantal inwoners met problematische schulden is gedaald
- Inwoners met beginnende schulden worden vaker in een vroeg stadium gesignaleerd
- Het aantal schuldenaren dat het aanvraagtraject zelf afbreekt neemt af
- Het succesvol afgesloten schuldregelingen neemt toe
- Het aantal mensen dat zich binnen een half jaar weer meldt na een afgesloten traject is minimaal

1.4 Doelgroep

De doelgroep behorend bij doelstelling één: *'zo min mogelijk inwoners van de gemeentelijke Hilvarenbeek ontwikkelen problematische schulden'* bestaat uit alle volwassen inwoners van de gemeente die risico lopen op problematische schulden.

De doelgroep behorend bij doelstelling twee is afgeleid van de richtlijnen van de NVVK:

- iedere inwoner van Hilvarenbeek, die in Hilvarenbeek ingeschreven staat;
- 18 jaar en ouder is;
- in het bezit is van problematische privéschulden (volgens de NVVK – gedragcode);
- de hulpvrager moet gemotiveerd zijn of is te motiveren;
- er wordt geen maximale inkomensgrens gehanteerd voor de toegang tot schuldhulpverlening. Daarmee wordt aangesloten bij het uitgangspunt van het kabinet dat schuldhulpverlening breed toegankelijk dient te zijn. Ook wordt op deze manier ingezet op het voorkomen van (grotere) schulden.

Kinderen tot 18 jaar

Van kinderen tot 18 jaar zijn de ouders financieel verantwoordelijk. Een minderjarige is handelingsonbekwaam en mag in principe geen overeenkomsten aangaan zonder de toestemming van de ouders. Gaat het echter om een aankoop die voor kinderen van die leeftijd gebruikelijk is, bijvoorbeeld kleren of cd's, dan mag een leverancier ervan uitgaan dat die toestemming er is. In zo'n geval kan een aankoop van een kind niet teruggedraaid worden. Is de aankoop of overeenkomst niet gebruikelijk voor de leeftijd van het kind, dan kan deze later teruggedraaid worden. Als ouders van deze kinderen hulp zoeken, kunnen ze terecht bij Bureau Jeugdzorg.

Gezinnen met inwonende minderjarige kinderen

Gezinnen met inwonende minderjarige kinderen die zich melden voor schuldhulpverlening worden direct in behandeling genomen. Hierbij dient het eerste gesprek binnen drie werkdagen plaats te vinden. Mocht er sprake zijn van lange wachttijden dan krijgt deze groep voorrang. Wanneer de klant op basis van de beleidsregels wordt uitgesloten voor schuldhulpverlening zal in het geval van inwonende minderjarige kinderen onderzocht worden welke hulpverlening wel geboden kan worden.

Uitsluiting doelgroepen

Hoewel we een brede toegang tot schuldhulpverlening nastreven, zijn er doelgroepen die uitgesloten worden van schuldhulpverlening. Dit zijn groepen die op een andere wijze kunnen worden ondersteund of die reeds een schuldhulpverleningstraject hebben doorlopen zonder het gewenste resultaat. Het college kan in beleidsregels nadere criteria omtrent uitsluiting vaststellen. In onderstaand kader worden deze groepen weergegeven.

Uitsluiting doelgroepen

Zelfstandig ondernemers

Zelfstandig ondernemers die in financiële problemen dreigen te komen, kunnen een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004). Klanten met zakelijke schulden waarvan de onderneming inmiddels is stopgezet en die zijn uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel worden wel toegelaten tot schuldhulpverlening. Datzelfde geldt voor inwoners die bereid zijn hun bedrijf binnen drie maanden stop te zetten.

Recidive

Het college kan inwoners de toegang tot schuldhulpverlening weigeren als er sprake is van recidive. Hiervan is sprake als een inwoner zich al eerder tot de gemeente heeft gewend voor minnelijke schuldhulpverlening en het hem te verwijten is dat dit geen (blijvende positieve) resultaten heeft

opgeleverd. Slechts in uitzonderlijke situaties zal geen gebruik worden gemaakt van deze mogelijkheid.

Fraude

Het college kan eveneens schuldhelpverlening weigeren indien de inwoner fraude heeft gepleegd die financiële benadeling van een bestuursorgaan tot gevolg heeft en de inwoner in verband daarmee onherroepelijk strafrechtelijk is veroordeeld of een onherroepelijke sanctie is opgelegd. Ook voor deze uitsluitingsgrond geldt dat er slechts in uitzonderlijke situaties geen gebruik van zal worden gemaakt.

Mensen met schulden die voortvloeien uit strafrechtelijke vorderingen (CJIB boetes)

Een traject kan niet worden opgestart wanneer er sprake is van openstaande schulden die voortvloeien uit strafrechtelijke vorderingen. Deze boetes moeten eerst worden afgelost. Voor de hoogte van deze boetes gelden de landelijke richtlijnen. Een minnelijk traject kan wel worden opgestart, maar het verkrijgen van medewerking van schuldeisers is een lastige opgave. Om die reden is budgetbeheer wenselijk. Wanneer er sprake is van psycho-sociale problematiek kan deze wel opgepakt worden.

Dak- en thuislozen

De wet schrijft voor dat dak- en thuislozen opgevangen worden door de centrumgemeenten. In ons geval is dat Tilburg. De dak- en thuislozen worden daarom doorverwezen naar de gemeente Tilburg (centrumgemeente).

Mensen zonder inkomsten

Mensen zonder inkomsten vanuit uitkering of werk hebben onvoldoende afloscapaciteit. Budgetbeheer is geen optie in dit stadium omdat er geen inkomstenbron te beheren is. Mensen zullen eerst moeten zorgen voor een inkomstenbron uit bijvoorbeeld voorliggende voorzieningen, aanvullende regelingen, etc.

2. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

2.1 Wettelijk kader

De Wgs schrijft voor dat de gemeenteraad een plan dient vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening voor inwoners van haar gemeente. De wet trad 1 juli 2012 in werking. De wet is een kaderwet waarin met name is uitgewerkt wat de gemeente verplicht is te doen. De gemeente houdt ruime beleidsvrijheid ten aanzien van de inrichting van de schuldhulpverlening. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat er sprake is van brede toegang. De wet valt onder de werking van de Algemene wet bestuursrecht en een beschikking in het kader van schuldhulpverlening zal dus vatbaar zijn voor bezwaar en beroep. De juridische gevolgen van de Wgs worden weergegeven in bijlage 1.

Artikel 2 van het wetsvoorstel bepaalt dat de gemeenteraad het plan inzake de integrale schuldhulpverlening telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren dient vast te stellen. Dit beleidsplan kan tussentijds gewijzigd worden. Het plan moet de hoofdzaken bevatten van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen.

Artikel 2 lid 4 schrijft voor dat in het plan in ieder geval de hieronder genoemde punten onder 3 tot en met 6 moeten worden opgenomen. Aanbevolen wordt om de andere punten ook op te nemen in het plan.

1. Doelstellingen: wat de gemeentelijke doelstellingen zijn betreffende de integrale schuldhulpverlening;
2. Beleid en acties: hoe het samenhangende beleid betreffende integrale schuldhulpverlening zal worden uitgevoerd en welke acties in de door het plan bestreken periode zullen worden ondernomen;
3. Resultaten: welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen;
4. Kwaliteit: welke maatregelen de gemeenteraad en het college nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd;
5. Wachtijd: het maximaal aantal weken dat de gemeente nastreeft om het eerste gesprek waarin de hulpvraag wordt vastgesteld te voeren met een persoon die zich tot het college heeft gewend voor schuldhulpverlening;
6. Minderjarige kinderen: hoe schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vormgegeven;
7. Preventie: welke maatregelen het college neemt om te voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen;
8. Maatwerk: de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt afgestemd op de situatie van de klant.

Daarnaast kan de gemeenteraad aangeven hoe zij denkt over een tweetal onderdelen (basisbankrekening, wettelijk breed moratorium) die nog niet in wet opgenomen zijn en waarover ook nog niet bekend is, wanneer besluitvorming hierover plaatsvindt. Meer informatie over deze onderdelen is terug te vinden in bijlage 1 .

2.2 Samenhangend beleid

Schuldhulpverlening (domein Werk & Inkomen) heeft veel raakvlakken met andere wetten en regels en zit ook verweven in meerdere beleidsterreinen. Het is belangrijk om te volgen

of het effect van het beleid op het terrein van integrale schuldhulpverlening leidt tot successen op andere beleidsterreinen die hier raakvlakken mee hebben.

Samenhangende wetten en beleidsterreinen zijn bijvoorbeeld:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- Wet werk en bijstand (WWB);
- Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP, bijlage 2);
- Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ, bijlage 3)
- Welzijn (psychosociale hulpverlening);
- Armoedebeleid;
- Openbare orde en veiligheid (criminaliteit).
- de drie domeinen (ondersteuning, jeugdzorg, participatie)

2.3 Integrale schuldhulpverlening

Een belangrijk uitgangspunt van het wettelijk kader gemeentelijke schuldhulpverlening is dat de schuldhulpverlening een integraal karakter heeft. Integrale schuldhulpverlening is het actief ondersteunen van een inwoner bij het vinden van een oplossing voor zijn/haar financiële problemen, maar ook bij het vinden van een oplossing voor de eventuele oorzaken hiervan of voor omstandigheden die verhinderen dat de financiële problemen kunnen worden opgelost. Integrale schuldhulpverlening houdt daarnaast in dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat problematische schulden ontstaan en terugkeren (preventie). Dit betekent dat er bij de schuldhulpverlening niet alleen aandacht moet zijn voor het komen tot een oplossing van de financiële problemen (materiële schuldhulpverlening), maar er moet ook aandacht zijn voor eventuele omstandigheden die in verband kunnen staan met de financiële problemen van de klant (immateriële schuldhulpverlening). Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om psychosociale factoren, relatieproblemen, de woonsituatie, de gezondheid, de verslaving of de gezinssituatie. Het is van belang in het kader van de schuldhulpverlening om samen met de klant de eventuele oorzaken, die ten grondslag liggen aan het ontstaan van de schulden, zo mogelijk weg te nemen. Hetzelfde geldt uiteraard ook voor het wegnemen van omstandigheden die het oplossen van problematische schulden in de weg staan. Kortom het samen met de klant wegnemen van deze oorzaken of omstandigheden is in veel gevallen essentieel om de financiële problemen van de klant in structurele zin op te lossen.

Bij het vinden van een oplossing wordt in Hilvarenbeek nauw samengewerkt met andere partijen en ketenpartners zoals de Woonstichting , Algemeen Maatschappelijk Werk en de Schuldbemiddelaar. Om de doelgroep integrale schuldhulpverlening te kunnen bieden, is in 2009 schuldhulpverlening nieuwe stijl ontwikkeld. Schuldhulpverlening nieuwe stijl garandeert het noodzakelijke niveau van schuldhulpverlening en biedt mogelijkheden om de in te zetten diensten op het individu af te stemmen.

2.4 Kwaliteit

Een belangrijke voorwaarde voor een effectieve integrale schuldhulpverlening is een goede kwaliteit van schuldhulpverlening. Een goede kwaliteit is afhankelijk van voldoende capaciteit en deskundigheid bij de betrokken partners bij integrale schuldhulpverlening aantoonbaar. Ook is het essentieel dat schuldeisers vertrouwen hebben in de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd en dat recht wordt gedaan aan hun belangen. Naast het aanbieden van gestandaardiseerd maatwerk (zie pagina 13) is het voldoen aan aantoonbare kwaliteitseisen een belangrijke toegevoegde waarde voor het vertrouwen van zowel schuldeisers als schuldenaren. Deze kwaliteitseisen zullen hieronder kort aangehaald worden.

Gedragcodes NVVK

De NVVK heeft gedragcodes ontwikkeld waarin richtlijnen voor goede schuldhulpverlening opgenomen zijn. Deze Gedragcodes zijn erkend door zowel de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als door de rechtbanken in Nederland. Dit laatste is van belang wanneer een schuldenaar aanspraak wil maken op de WSNP. De Schuldbemiddelaar zich als lid van de NVVK te houden aan deze gedragcodes. Via deze gedragcodes worden de spelregels bepaald voor een minnelijke regeling van schulden en ex-ondernemers. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is de gelijke berechtiging van schuldeisers. In bijlage 3 worden de gedragcodes beschreven.

Overige kwaliteitsnormen

Vanaf 2008 zijn er verschillende andere vormen van kwaliteitsnormen voor de schuldhulpverlening zoals ISO, NEN, modules Schuldhulpverlening nieuwe stijl en het landelijk vastgesteld intake-model van psychosociale hulpverlening. Voor zowel het algemeen maatschappelijk werk als de schuldhulpverlening is het Maatschappelijk Werk HKZ-gecertificeerd. Zie bijlage 3 voor verdere uitleg over deze certificatie.

3. Uitvoering op hoofdlijnen

De wet schrijft niet alleen een integrale aanpak van schuldhulpverlening voor maar legt de formele regierol ook bij de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor een integrale schuldhulpverlening. Binnen deze verantwoordelijkheid stuurt, faciliteert, coördineert en bewaakt de gemeente als opdrachtgever van schuldhulpverlening de uitvoerende organisaties zoals Maatschappelijk Werk of de Schuldbemiddelaar. Sturen door middel van een duidelijke opdracht en een verantwoordingskader. Faciliteren door het beschikbaar stellen van middelen en het geven van ruimte voor ieders beroep. Coördineren en bewaken van het proces, toezien op het naleven van het beleid, de beleidsregels en het behalen van de gewenste resultaten. Binnen de gemeente Hilvarenbeek is de regiefunctie ondergebracht bij Beleid & Projecten. Op casusniveau is de Gemeentewinkel aanspreekpunt. In dit hoofdstuk wordt dus beschreven hoe de situatie er op dit moment uitziet.

Er zijn een viertal partijen betrokken bij integrale schuldhulpverlening:

- schuldenaren
- schuldeisers
- schuldhulpverleners
- gemeente

Elke partij heeft zijn eigen taken en rollen bij integrale schuldhulpverlening (zie kader).

Taken en rollen van betrokken partijen

Schuldenaren:

- zijn zelf verantwoordelijk voor het aangaan van financiële verplichtingen, het betalen van aangegane schulden en het voorkomen van problematische schulden;
- werken mee aan de uitvoering van de afgesproken schuldregeling, maken die ook af en maken niet opnieuw problematische schulden;
- werken, indien dit aan de orde is, actief mee aan re-integratie;
- hebben een inlichtingen- en medewerkingsplicht conform de Wgs.

Schuldeisers:

- geven alleen krediet of leveren alleen een dienst op afbetaling na toetsing of iemand de nieuwe financiële verplichtingen op zich kan nemen;
- wijzen schuldenaren vroegtijdig op betalingsachterstanden en wijzen schuldenaren met financiële problemen op een vroeg moment op de mogelijkheden van schuldhulpverlening;
- zijn bereid mee te werken aan schuldhulpverlening die werkt op basis van gestandaardiseerd maatwerk en die van goede kwaliteit is (certificering);
- geven toepassing aan de regeling van de beslagvrije voet.

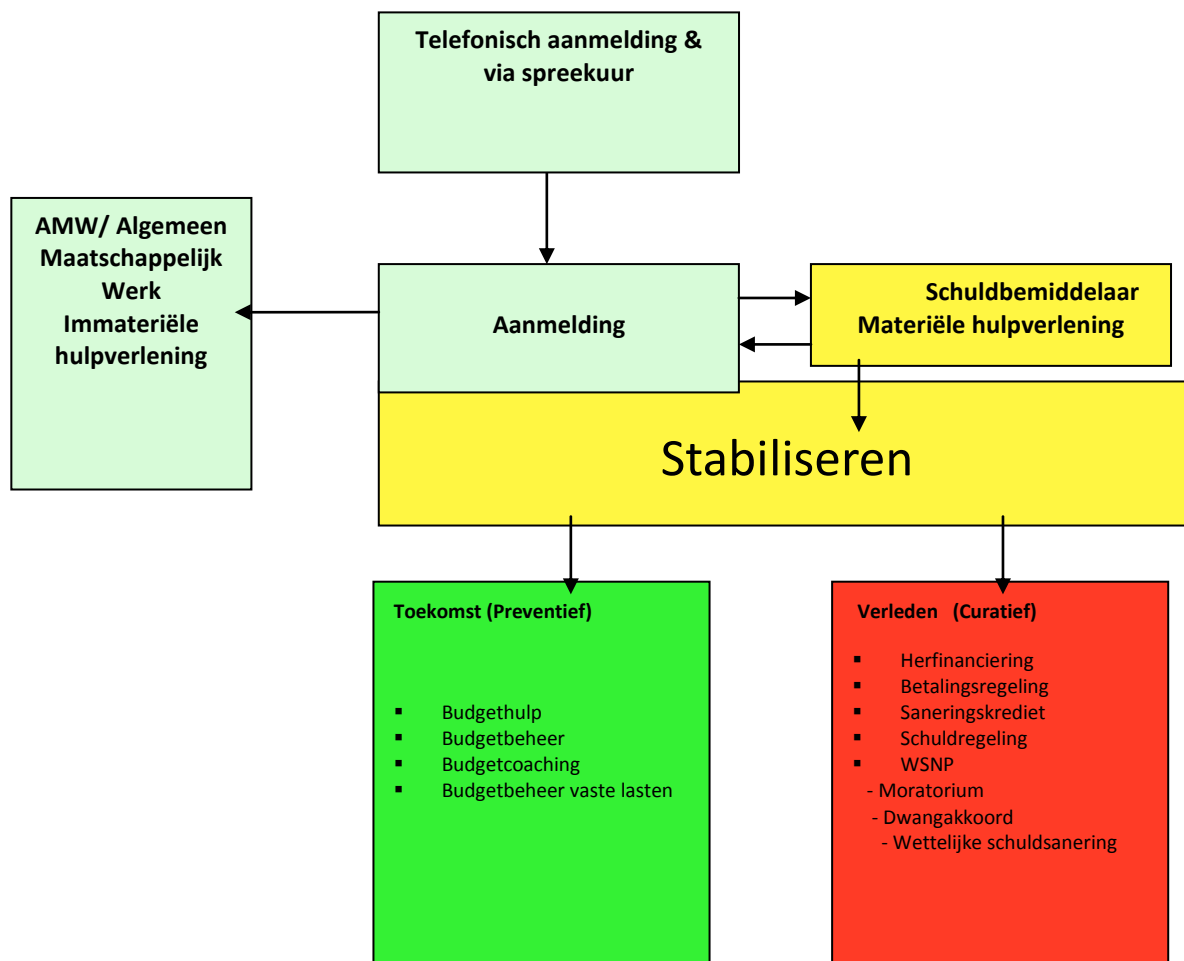
Schuldhulpverleners:

- gaan bij het bieden van een oplossing uit van gestandaardiseerd maatwerk;
- bieden integrale schuldhulpverlening;
- bieden nazorg
- integrale hulpvraagverduidelijking.

Gemeente:

- biedt schuldhulpverlening aan die breed toegankelijk is;
- biedt integrale schuldhulpverlening aan en vervult de regierol;
- biedt schuldregelingen aan die uitgaan van gestandaardiseerd maatwerk;
- biedt schuldhulpverlening aan die van goede kwaliteit is waarbij op evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de belangen van de schuldeisers.

In onderstaande figuur worden de rollen en taken weergegeven:

Producten integrale schuldhulpverlening

De integrale schuldhulpverlening bestaat uit verschillende producten. Het uitgangspunt voor de in te zetten producten is minimale ondersteuning vanuit de gemeente en maximale eigen verantwoordelijkheid van de klant. De producten die de uitvoerders in een hulpverleningstraject inzetten, worden omschreven in een individueel plan van aanpak. Ook wordt onderzocht welke mogelijke ondersteuning de klant vanuit zijn of haar eigen netwerk zelf kan inschakelen. Het beoogde doel is om elke klant op het juiste moment een passend aanbod te doen. Wanneer blijkt dat om bepaalde redenen, zoals een verstandelijke beperking of geen financiële zelfredzaamheid, wordt voor de klant een duurzame oplossing gezocht. Denk bijvoorbeeld aan beschermingsbewind. Een andere mogelijkheid is dat de klant na het einde van het traject gebruik blijft maken van bijvoorbeeld budgethulp, maar deze hulp (als dit mogelijk is) (gedeeltelijk) zelf betaalt.

Medewerkingsplicht

Schuldhulpverlening is voor de schuldenaar niet vrijblijvend als gevolg van Artikel 6 Inlichtingenplicht en Artikel 7 Medewerkingsplicht van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. In de praktijk betekent dit dat de schuldenaar schriftelijk instemt met het plan van aanpak en zich houdt aan de afspraken die hierin genoemd staan. Uiteraard kunnen deze afspraken gedurende het traject

gewijzigd worden indien de omstandigheden daarom vragen.

Het werken volgens standaardafspraken levert een belangrijke bijdrage aan het vertrouwen van schuldeisers in de gemeentelijke schuldhulpverlening. Om hierin een goede balans te vinden gaan schuldhulpverleners bij het bieden van een oplossing uit van gestandaardiseerd maatwerk. Door middel van gestandaardiseerd maatwerk kan makkelijker een indicatie van de doorlooptijd worden gegeven.

Gestandaardiseerd maatwerk

Gestandaardiseerd maatwerk betekent dat de uitvoering van schuldhulpverlening meer langs vaste processen verloopt. Zo weten schuldeisers waar ze op kunnen rekenen. Tegelijkertijd zijn er – met wederzijdse instemming – mogelijkheden om van de standaardafspraken af te wijken, om maatwerk te leveren.

Maatwerk is de wijze waarop de integrale schuldhulpverlening wordt afgestemd op de situatie van de inwoner. De situatie wordt onder meer bepaald door de mate van financiële zelfredzaamheid van de klant, de hoogte van het schuldenpakket, de motivatie en vaardigheden van de klant, het aantal schuldeisers en de aanwezigheid van psychosociale problematiek. De hulpvraag moet worden vastgesteld en op basis daarvan wordt een keuze gemaakt voor de instrumenten die worden ingezet.

Grofweg kan integrale schuldhulpverlening opgesplitst worden in drie onderdelen:

- **immateriële schuldhulpverlening:** Naast de schulden moet ook gewerkt worden aan de omstandigheden waarin de inwoner verkeert die een duurzame oplossing voor de schuldenproblematiek in de weg staan. In dit kader wordt gesproken van immateriële hulpverlening.
- **materiële schuldhulpverlening:** Materiële schuldhulpverlening richt zich op de financiële, technische hulpvraag bij problematische schulden.
- **preventie en nazorg:** Het doel van preventie is bewustwording bij inwoners van de gemeente, om te voorkomen dat zij verplichtingen aangaan die zij niet kunnen nakomen. Daarnaast is het doel om te voorkomen dat er belemmeringen voor participatie en/of maatschappelijke kosten ontstaan. De definitie van (schuld)preventie zoals opgenomen in de schuldpreventiewijzer¹ luidt:
“Schuldpreventie is een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht zijn dat mensen financieel vaardig worden en zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden”.

In de volgende paragrafen zal dieper ingegaan worden op de uitvoering van de verschillende onderdelen van schuldhulpverlening.

3.1 Immateriële schuldhulpverlening

De eerste stap in het proces is de aanmelding bij het Maatschappelijk Werk. Deze melding kan door de burger zelf gedaan worden, maar ook door andere partijen die bemoeienis hebben met de burger (zoals medewerkers van de gemeentewinkel, algemeen maatschappelijke werk, etc.). Als blijkt dat er (ook) financiële problemen zijn, wordt de burger al een vroeg stadium doorverwezen naar de Schuldbemiddelaar.

De uitvoering van immateriële schuldhulpverlening ligt dus bij het Maatschappelijk Werk. Het Maatschappelijk Werk begeleidt inwoners bij psychosociale problematiek, motivatie, gedragsverandering en ondersteuning. De uitvoerders van het Maatschappelijke Werk

¹ De SchuldPreventiewijzer is een strategisch document dat ingaat op het belang van schuldpreventie. De schuldpreventiewijzer is ontwikkeld door de MOgroep, de NVVK, de VNG, Divosa en het Nibud (februari, 2011).

werken hierbij nauw samen met andere keten- en zorgpartners zoals de Schuldbemiddelaar of de Woonstichting. Deze integrale benadering is vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten. Deze samenwerkingsovereenkomsten worden periodiek geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

3.2 Materiële schuldhulpverlening

Burgers met schulden komen al in een zo vroeg mogelijk stadium bij de Schuldbemiddelaar terecht, waardoor toekomstige problemen eenvoudiger voorkomen kunnen worden. Dan wordt geprobeerd met de minst zware middelen het maximale resultaat te behalen. Omdat er vervolgens duurzaam geïnvesteerd wordt in de toekomst van de burger is er de minste kans op toekomstige kosten in geval van herhaling.

De aanmelding loopt of via het Maatschappelijk Werk of via de medewerkers van WIZ. De Schuldbemiddelaar kan afhankelijk van de aard van het financiële probleem een schuldenregeling treffen, budgetten beheren, verklaringen op grond van de faillissementswet afgeven, etc

3.3 Preventie & nazorg

Bij het inzetten van preventie en nazorg wordt rekening gehouden met het feit dat schuldenproblematiek ook een gedragsprobleem is. Verkeerde keuzes, geen bereidheid om bepaalde concessies te doen of het onvermogen om realistische inschattingen te maken, spelen naast bepaalde gebeurtenissen in de persoonlijke levenssfeer in veel schuldensituaties een rol bij het ontstaan van financiële problemen. Om er voor te zorgen dat mensen niet (opnieuw) in een problematische situatie terechtkomen, zullen preventieve activiteiten primair gericht zijn op structurele gedragverandering. Om een bepaald kennisniveau op het gebied van financiën te bereiken zal bij de preventieactiviteiten uiteraard ook aandacht zijn voor het overdragen van kennis en het aanleren van vaardigheden.

Er zijn drie soorten preventie waar je op in kan zetten bij integrale schuldhulpverlening:

1. Primair preventie: Het voorkomen dat inwoners schulden maken door ze te leren bewust om te gaan met financiële verplichtingen.
2. Secundaire preventie: Het vroegtijdig onderkennen, opsporen en oplossen van schuldenproblematiek.
3. Tertiaire preventie: Het voorkomen van recidive en terugval in de oude situatie.

Op alle drie de vormen van preventie worden (afhankelijk van de schuldenproblematiek) verschillende instrumenten in Hilvarenbeek ingezet:

- Budgetcoaching door de Schuldbemiddelaar
- Budgethulp, budgetbeheer en beheer vaste lasten door de Schuldbemiddelaar
- Hulp bij administratie door bijvoorbeeld vrijwilligers van ContourdeTwern, KBO Diessen
- Schuldeisers zoals de Woonstichting kunnen de inwoner schriftelijk wijzen op de mogelijkheid van integrale schuldhulpverlening, bijvoorbeeld bij aanmaningen.
- Het voeren motiveringsgesprekken na een bepaalde periode na afronding van het minnelijk traject door de Schuldbemiddelaar;
- Inkomensbeheer en/of beschermingsbewind door de Schuldbemiddelaar.
- Vroegtijdig doorverwijzen naar het meldpunt schuldhulpverlening bij het Maatschappelijk Werk

Met tertiaire preventie willen we ervoor zorgen dat een inwoner die een integraal schuldhulpverleningstraject doorlopen heeft, opnieuw een problematische schuld ontwikkeld. Dit wordt op dit moment gedaan door het nazorgtraject, wat een essentieel onderdeel is van het schuldhulpverleningstraject. De exacte inhoud maakt onderdeel uit van het plan van aanpak waarbij het bestaande netwerk (zoals Maatschappelijk Werk en de Schuldbemiddelaar) op dit moment nauw met elkaar samenwerken. De klant wordt pas losgelaten als er zowel op curatief als op preventief gebied de te volgen stappen zijn doorlopen.

4. Acties

We willen de eerder genoemde resultaten bereiken door te investeren in preventie en in adequate en laagdrempelige, maar kwalitatief goede en goedgeorganiseerde hulpverlening waarbij onze inwoners ondersteund worden bij het vinden van een oplossing voor de financiële problemen en het werken naar een situatie waarbij schulden geen belemmering zijn voor het kunnen deelnemen aan de maatschappij. Door actiever te investeren in preventie zal de financiële zelfredzaamheid toenemen en de vraag naar materiële (al dan niet in combinatie met immateriële) schuldhelpverlening afnemen. Hierbij moet wel vermeld worden dat investeren in preventie in het ene jaar niet direct tot gevolg heeft dat de vraag naar materiële schuldhelpverlening in het daarop volgende jaar afneemt. Het is een investering voor de toekomst.

4.1 Investeren in preventie

Preventie is toepasbaar in het gehele sociale domein. Preventie in schuldhelpverlening hangt nauw samenhangt met preventie in het armoede- en Wmo-beleid.

In dit document zal daarom slechts een aantal praktische zaken uitgewerkt worden op het vlak van primaire en secundaire preventie. De integrale preventie zal in de overkoepelende nota's uitgebreid aan bod komen.

Primaire preventie

Met primaire preventie willen we het aantal inwoners dat problematische schulden ontwikkeld verlagen door een beter inzicht in de personen te hebben die meeste kans hebben op het ontwikkelen van problematische schulden. Om dit te achterhalen gaan we onderzoek doen naar de achtergrond van het huidige klantenbestand schuldhelpverlening en de omstandigheden/gebeurtenissen waardoor mensen in een inkomensterugval terecht komen.

Secundaire preventie

Met secundaire preventie willen we inwoners met beginnende schulden al in een vroeg stadium signaleren. Dit willen we bereiken door te investeren in vroegsignalering van slecht betalingsgedrag en/of achterstanden (waarbij extra aandacht wordt gegeven aan vroegsignalering bij gezinnen met inwonende minderjarige kinderen). Dit betekent dat wij niet wachten tot de klant zich meldt maar dat wij een proactieve en integrale aanpak gaan hanteren. Via de woonstichting, energieleveranciers en zorgverzekeraars komen signalen binnen over betalingsachterstanden, ketenpartners krijgen signalen over de financiële situatie van hun eigen klanten en ook bij de Wmo-consulenten en klantmanagers werk en inkomen komen signalen terecht. Deze signalen moeten tijdig met elkaar gedeeld worden, zodat tijdig ingegrepen kan worden. Vanwege de privacygevoelige informatie moet hier zorgvuldig mee omgegaan worden. Nu gebeurt dit via een aantal partners bij het netwerkoverleg van Buurtregie. Maar dit gebeurt regelmatig te laat of helemaal niet. Ook zijn niet alle partners bij dit overleg betrokken. In de toekomst willen we hierin een slag gaan maken door de ontwikkeling van Multidisciplinair Team (sociaal team) waar over vroegsignalering afspraken met elkaar gemaakt zullen worden.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn voor mensen die moeite hebben om hun administratie op orde te houden van groot belang. Vrijwilligers hebben meer tijd dan professionals, zijn laagdrempeliger en komen vaker bij iemand thuis. Die factoren kunnen echt het verschil maken. Het is de kracht van de vrijwilliger dat hij/zij naast de schuldenaar staat en mede daardoor snel een

vertrouwensband kan opbouwen. Aan de keukentafel krijgen ze soms dingen voor elkaar die in de spreekkamer niet lukken. Budgetvaardigheden aanleren en samen oefenen is bij uitstek een activiteit waarbij vrijwilligers een rol kunnen spelen. In de eerste fase kan een vrijwilliger ondersteunen om het overzicht van financiën te verkrijgen, in de tweede fase kan de vrijwilliger ondersteunen om de schuldenaar weer financieel zelfredzaam te krijgen. Daarom wil de gemeente in de toekomst meer gebruik gaan maken van de inzet van vrijwilligers (Toekomstagenda HLVRBK 2030: *'Inwoners met een ondersteuningsvraag worden gewezen op het aanwezige sociale netwerk, gemeenschapzin of inzet van vrijwilligers'*). Het resultaat is dat de kans op het zelf afbreken van het traject en de kans op recidive kleiner wordt en het succesvol afsluiten van een traject groter.

4.2 Investeren in de organisatie

Rapportages

Rapportages leveren een bijdrage aan de kwaliteit van de dienstverlening. Daarom wordt ingezet op een juiste verantwoording aan de gemeente. Dit betekent dat er overzichtelijke managementinformatie geleverd wordt, zodat de gemeente de regie adequaat kan voeren. Wij zullen met het Maatschappelijk Werk en de schuldbemiddelaar afspraken maken over het aanleveren van een managementsrapportage die specifiek, meetbaar, acceptabel, resultaatgericht en tijdgebonden (SMART) geformuleerd en goed leesbaar is. Deze rapportage moet inzicht geven in de regievoering, het aantal gerealiseerde trajecten en producten en de financiële consequenties daarvan, het wachtlijstbeheer, uitvalcijfers, de resultaten/effecten van het traject, de effecten van nazorg, doorlooptijden etc. Op basis van de rapportages vindt waar nodig bijsturing plaats. Ook kan een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd worden. De uitkomst hiervan geeft een belangrijk signaal over de stand van het kwaliteitsniveau. Op basis van deze uitkomsten worden indien nodig verbeteracties uitgevoerd.

Samenwerking

Een ander belangrijk aandachtspunt is de samenwerking tussen de betrokken partijen, zoals het Maatschappelijke Werk, de Woonstichting, politie, GGZ en ContourdeTwern (Toekomstagenda HLVRBK 2030: *'Samenbrengen van partners rondom de thema's als sport, cultuur, zorg en welzijn en afspraken vastleggen'*). De samenwerking zal door de gemeente gemonitord en ieder half jaar met de betrokken partijen besproken worden. Indien van toepassing worden afspraken gemaakt die tot verbetering van de integrale samenwerking leiden. Door een integrale samenwerking worden inwoners al in een vroeg stadium met beginnende schulden gesignaleerd. Wanneer inwoners een problematische schuld blijken te hebben, zal door integrale samenwerking de kans op het zelf afbreken van het traject en de kans op recidive kleiner wordt en het succesvol afsluiten van een traject groter.

5 Financiën

Conform het uitgangspunt van de wet heeft een burger recht op integrale schuldhulpverlening en is deze breed toegankelijk. Ook in economisch slechte tijden. De wetgever heeft uitgesproken bij de invoering van de wet structureel geen extra middelen beschikbaar te stellen. Het Rijk gaat naast extra kosten ook uit van een inverdieneffect door een extra inzet op preventie, het voorkomen van recidive, nazorg en effecten op aanverwante gemeentelijke taakgebieden. De (eventuele) inverdieneffecten zullen pas over enige tijd duidelijk zijn. De kosten gaan immers voor de baten uit.

Meer complexe aanvragen, een grotere diversiteit van schuldenaars, minder middelen en een wettelijk kader zetten de kosten van schuldhulpverlening sterk onder druk.

5.1 Kosten

In 2008 is het aantal klanten dat in de gemeente Hilvarenbeek een aanvraag heeft ingediend bij Kredietbank Nederland fors gestegen. Deze stijging komt voornamelijk voort uit de invoering van Schuldhulpverlening Nieuwe Stijl. Het meldpunt ging op dat moment klanten eerder in het proces doorverwijzen naar Kredietbank Nederland. Door het succes van Schuldhulpverlening Nieuwe Stijl hoeven na 2008 minder klanten geholpen te worden en daalt het aantal aanvragen. Alle aanvragen van klanten die in 2007 t/m 2010 zijn gestroomd zijn per 31 december 2012 afgehandeld. De klant kan nog wel in inkomensbeheer bij Kredietbank Nederland zitten.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Instroom	6	34	20	20	10	12
Uitstroom						
- succesvol	4	17	12	15	5	3
- niet succesvol	2	17	8	5	3	3
Nog in traject	0	0	0	0	2	6
Kosten gemeente Hilvarenbeek	€12.322,00	€13.79,84	€23.710,13	€44.784,00	€34.892,90	€32.228,24

Het verschil in kosten is afhankelijk van het aantal mensen dat instroomt, het soort traject dat gevolgd wordt en de producten die de Kredietbank Nederland inzet.

5.2 Begroting

Het kader voor de uitgaven in deze beleidsperiode is de meerjarenbegroting, die in de raadsvergadering van september 2012 is vastgesteld. In de huidige meerjarenbegroting zijn de volgende middelen beschikbaar gesteld:

	2014	2015	2016
Meerjarenbegroting	€35.000	€35.000	€35.000

Schuldhulpverlening is een open-eind regeling. De gemeente is verplicht iedere inwoner die problematische schulden heeft een integraal schuldhulpverleningstraject aan te bieden. Dit betekent dat van te voren niet te overzien is wie van deze regeling en in welke mate gebruik zullen gaan maken. In de voorjaarsnota is besloten structureel €35.000 voor integrale schuldhulpverlening in de begroting op te nemen.

5.3 Kostenreductie

De financiële risico's (autonome ontwikkelingen) die het gevolg zijn van de zorgplicht kunnen niet worden weggenomen (door een stijging van het aantal aanvragen kan een tekort op de uitvoeringskosten ontstaan). Door te investeren in preventie willen we de toeloop op de andere (duurdere) vormen van integrale schuldhulpverlening in de toekomst laten afnemen om zodoende een inverdieneffect te verkrijgen.

Een financiële uitdaging ligt er ook voor de schuldbemiddelaar. Door het optimaliseren van processen bij de schuldbemiddelaar en het strakker invulling geven aan een weloverwogen screening aan de voorkant van het proces kan mogelijk leiden tot het realiseren van een kostenreductie. Een voorbeeld zou kunnen zijn een digitale aanvraag in plaats van het voeren van een aanmeldgesprek. Een andere mogelijkheid voor sturing op de financiën door de gemeente is een prijsbewust en scherp inkoopbeleid.

Om de kosten verder te reduceren zal in de komende beleidsperiode gezocht worden naar samenwerkingsvormen met ketenpartners en mogelijke cofinanciering van schuldhulpverlening. Investering in schuldhulpverlening loont namelijk voor meer partijen dan alleen de klant en de gemeente. Mogelijkheden hiervoor zijn wellicht te vinden bij werkgevers, banken, woonstichtingen en particuliere initiatieven binnen de gemeente Hilvarenbeek.

Bijlage 1: Juridische gevolgen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Algemene wet bestuursrecht

De beslissing over het wel of niet toelaten van een inwoner tot integrale schuldhulpverlening is een beschikking op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Deze beslissing is vatbaar voor bezwaar en beroep. Het college dient er attent op te zijn dat:

- Een beslissing schriftelijk moet worden genomen;
- Alle mogelijke afwijzingen terug te leiden moeten zijn tot de afwijzingsgronden die opgenomen staan in de beleidsregels;
- De beslissing over een eventuele afwijzing voldoende gemotiveerd dient te zijn op grond van de Awb;
- Er binnen maximaal acht weken na ontvangst van de aanvraag een beslissing over de toegang moet worden genomen, in verband met de mogelijkheden van het opleggen van een dwangsom of het direct instellen van beroep bij niet tijdig beslissen;
- Het plan van aanpak en/of de inhoud van het traject ook vatbaar kan zijn voor bezwaar en beroep indien dit aangemerkt kan worden als een schriftelijke beslissing.
- Er ruimte voor maatwerk moet blijven bij het opstellen van beleidsregels, door middel van kan-bepalingen, zoals een hardheidsclausule. Hierin kan worden opgenomen dat een afwijzingsgrond in beleidsregels niet noodzakelijk hoeft te leiden tot een daadwerkelijke afwijzing, maar er sprake is van maatwerk.
- Om te bewerkstelligen dat de uitvoerder de huidige werkzaamheden kan voortzetten zoals voorheen dienen een aantal taken gemandateerd te worden. Mandatering laat onverlet dat het college bevoegd is en verantwoordelijk blijft voor de uitvoering van schuldhulpverlening.
- Wel dient het college ervoor te zorgen dat de contractuele verhouding met de opdrachtnemer parallel loopt met de publiekrechtelijke bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van de wet.

Mogelijke aanpassingen Wgs

De onderstaande onderdelen zijn nu nog niet in de Wgs opgenomen. De datum van inwerking is nog niet bekend.

Wettelijk breed moratorium

In artikel 5 van de Wgs is het wettelijk breed moratorium (WBM) opgenomen. Dit bepaalt dat het college bij de rechtbank een afkoelingsperiode kan aanvragen ten behoeve van de inwoner. Deze afkoelingsperiode wordt voor maximaal 6 maanden afgegeven en gedurende die periode kan de schuldeiser geen invorderingsmaatregelen nemen. Het WBM wordt alleen afgekondigd als dit noodzakelijk is in het kader van schuldhulpverlening.

Het ministerie van SZW werkt een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) uit waarin nadere eisen worden uitgewerkt die gesteld worden aan het moratorium. Het WBM is via amendement in de wet gekomen, waardoor niet alle details zijn uitgewerkt. Belangrijkste punten zijn:

- het WBM werkt eventueel niet jegens convenantpartijen. Zelfregulering heeft de voorkeur;
- gedurende de afkoelingsperiode moet de inwoner zijn vaste lasten betalen;
- het WBM wordt aangevraagd en ook betaald door het college. Of het mogelijk is de dwarsliggende schuldeiser tot de kosten te veroordelen is nog niet bekend.

Het WBM is financieel gekoppeld aan het Wetsvoorstel kostenverhogende griffierechten. In april 2012 heeft het kabinet met de Tweede Kamer afgesproken dat bepaalde

maatregelen, zoals het verhogen van de griffierechten, komen te vervallen. De Wet tot verhoging griffierechten is op 23 januari 2013 ingetrokken. Er moet dus nog gesproken worden over de verdere uitvoering van het WBM.

Basisbankrekening

In artikel 2 lid 5 is bepaald dat de gemeenteraad in het plan kan aangeven onder welke voorwaarden het college de klant verplicht over een basisbankrekening te beschikken.

In de beleidsregels omtrent toelating van een inwoner tot de

Schuldhelpverlening kunnen voorwaarden opgenomen worden over de basisbankrekening.

Inwerkingtreding van de Wgs brengt nog niet tegelijkertijd een wettelijk recht op de basisbankrekening met zich mee. Dit wettelijk recht zal worden opgenomen in artikel 4:71f en g van de Wet op het financieel toezicht.

Bijlage 2: Wet schuldsanering natuurlijke personen

De WSNP is een op 1 december 1998 in werking getreden en heeft als doelstelling het bieden van een regeling waardoor kan worden voorkomen dat een natuurlijk persoon die in een problematische schuldsituatie is terechtgekomen tot in lengte van dagen met zijn schulden kan worden achtervolgd. Door het bestaan van de regeling moet de bereidheid van schuldeisers om een regeling te treffen met de schuldenaar in het minnelijke traject worden bevorderd. De WSNP moet werken als een “stok achter de deur”.

Ondernemers zonder rechtspersoonlijkheid, zoals eenmanszaken en de vennoten van een vennootschappen onder firma, die volgens de wet worden aangemerkt als natuurlijke personen, kunnen een verzoek indienen tot toepassing van de wettelijke schuldsanering. Er is besloten om ondernemers toe te laten tot de wettelijke schuldsanering omdat het juridisch en praktisch niet altijd mogelijk is een strikte afbakening te maken tussen zuivere privé-schulden en zuivere zakelijke schulden van een natuurlijke persoon.

Ondernemers vormen dus een bijzondere groep binnen de WSNP, omdat hun problematiek doorgaans ingewikkelder is dan die van niet-ondernemers. In de WSNP is sprake van een (ex) ondernemer als de schuldenaar (natuurlijke persoon) gedurende de vijf jaar voorafgaand aan de toepassing van de WSNP een bedrijf of vrij beroep heeft gehad. In ongeveer een vierde van de WSNP-zaken is sprake van een ondernemer of ex-ondernemer. Vaak zal de rechter een advocaat tot bewindvoerder benoemen. De meeste ondernemers die in de WSNP komen, hebben geen minnelijk traject doorlopen. Bij de meeste zaken was er sprake van een voormalig faillissement of een faillissementsaanvraag. Sommigen hebben het gewone minnelijke traject doorlopen. Vaak zijn dit ex-ondernemers waarbij de onderneming al enige tijd achter de rug is en die op een gewone zaak lijken wat betreft complexiteit.

Bijlage 3: Besluit bijstandsverlening zelfstandigen

Het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) is volgens artikel 7 van de Invoeringswet Wet Werk en Bijstand (IWWB) uitgevaardigd voor regels “met betrekking tot de verlening van bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal op grond van de Wet Werk en Bijstand aan zelfstandigen en aan personen die algemene bijstand ontvangen en voornemens zijn een bedrijf of zelfstandig beroep te beginnen”.

Dit betekent dat met toepassing van het Bbz, het mogelijk is voor een gemeente bijstand te verlenen voor een al dan niet gestarte onderneming en voor levensonderhoud. De regeling bevat specifieke aspecten die weinig met de maandelijkse verstrekking van een bijstandsuitkering te maken hebben. Voorbeelden zijn de noodzakelijke beoordeling van de balans en de verlies- en winstrekening van het bedrijf, en aansluitend daarop de beoordeling of er een uitkering voor het levensonderhoud verstrekt moet worden, en zo ja, of de uitkering als lening of als “om niet” verstrekt dient te worden. Dit laatste houdt in dat de verstrekte lening bij te weinig inkomsten niet terug hoeft te worden betaald door de zelfstandige.

Een doorslaggevend criterium voor het al dan niet verstrekken van bijstand is de levensvatbaarheid van het bedrijf. Dit draait om de vraag of de belanghebbende naar verwachting een toereikend inkomen kan (blijven) verwerven. Het inkomen moet toereikend zijn voor de voortzetting van het bedrijf én de voorziening in het bestaan.

Bijlage 4: Kwaliteitsnormen

Gedragscodes

De gedragscodes zijn:

- De Gedragscode Schuldregeling: deze regeling is breed geaccepteerd als de basis voor schuldregelingen in Nederland. De Gedragscode regelt onder meer het 120-dagen-model (maximale duur van het traject) en het financieel beheer. De gedragscode is bindend voor alle NVVK-leden en beschrijft de te volgen werkwijze voor alle stappen in het proces van schuldregeling.
- De Gedragscode Budgetbeheer en Budgetbemiddeling
- De Gedragscode Sociale Kredietverlening

De Gedragscode Schuldhulpverlening Voor Ondernemers

Kwaliteitsnormen

- ISO: Het HKZ-schema (schema Maatschappelijke dienstverlening ISO 2000) is een kwaliteitsmanagementsysteem en verplicht een organisatie te werken volgens vastgestelde kwaliteitsnormen op organisatieniveau.
- NEN: De NEN 8048 is een kwaliteitsnorm voor schuldhulpverlening. Omdat het een nieuwe norm betreft, is slechts 1 schuldhulpverleningsorganisatie gecertificeerd. Certificering is geen wettelijke plicht. Bij aanbesteding van schuldhulpverlening zullen wij deze norm als 'wens' omschrijven.
- Modules Schuldhulpverlening nieuwe stijl: Vooruitlopende op certificering heeft de NVVK een aantal modules 'Schuldhulpverlening nieuwe stijl' ontwikkeld. Deze zijn gericht op de uitvoering en werken de certificering in de praktijk uit. Deze modules dienen als het instrument voor een adequate uitvoering.
- De psychosociale hulpverlening van Algemeen Maatschappelijk Werk vindt plaats volgens het landelijk daartoe vastgestelde intake-model en verloopt volgens het proces beschreven in het handboek Harmonisatie Kwaliteitsnormen Zorg voor het algemeen maatschappelijk werk. De advisering en begeleiding van klanten met schulden die voldoende leerbaar en zelfredzaam zijn, verloopt volgens het in het handboek Harmonisatie Kwaliteitsnormen Zorg beschreven proces voor schuldhulpverlening.